

Novine u doktrinama kopnene vojske SAD i NATO

General-major *MILOSAV ĐORĐEVIĆ*

Savremeni tehničko-tehnološki razvoj u oblasti naoružanja i vojne opreme, posebno razvoj sistema konvencionalnog oružja uticao je i na pojavu novih doktrina u oružanim snagama SAD i NATO. Stoga su početkom 80-ih godina razrađene i usvojene doktrina »vazdušno-kopnene bitke« (SAD) i doktrina dubokih udara – FOFA (NATO). U osnovi, te doktrine su komplementarne i zasnivaju se na primeni novih sistema naoružanja i vojne opreme, pre svega konvencionalnog i nuklearnog male i veoma male snage.

Bitne karakteristike tih doktrina su istovremena dejstva po snagama protivnika na celokupnoj dubini njegovog rasporeda. Prema tim doktrinama bitno se menjaju karakteristike napada. Poseban značaj u napadu imaju združeni oklopno-mehanizovani sastavi integrisani (ili u sadejstvu) sa avijacijom KoV (helikopterima i jurišnom avijacijom), raznovrsnim sredstvima vatrene podrške, protivvazdušne odbrane i protivoklopne borbe, elektronskim i drugim tehnološki usavršenim konvencionalnim i nuklearnim (posebno neutronske) sistemima oružja.

U 80-im godinama odvija se veoma dinamičan proces modernizacije u skoro svim stranim armijama. Posebno je taj proces karakterističan za vodeće sile vojnih grupacija NATO i Varšavskog ugovora. Njega karakteriše trend usavršavanja i razvoja novih sistema i sredstava naoružanja i vojne opreme, povećane borbene efikasnosti, koja se i kod konvencionalnog naoružanja približava vatrenoj snazi nuklearnog oružja male i veoma male snage. Ta povećana borbena efikasnost savremenih sistema naoružanja i vojne opreme unela je značajne promene u teoriju i praksu ratne veštine.

S tim u vezi, u oružanim snagama SAD i NATO u toku su značajne promene u organizaciji i oblikovanju KoV

(pre svega združenih oklopno-mehanizovanih jedinica) u pravcu povećanja pokretljivosti, udarne i vatrene moći, efikasnosti protivoklopne borbe i protivvazdušne odbrane, jačanja vazdušnodesantne komponente, povećanja efikasnosti sistema rukovođenja i komandovanja i upravljanja vatrom (primena automatizovanih računarskih sistema za prikupljanje i obradu podataka). Sve naglašeniji je proces združivanja rodova KoV u sastave oklopno-mehanizovanih jedinica, počev od čete. Posle više pokušaja da se, većom ili manjom reorganizacijom, jedinice modernizuju i dovedu na željeni nivo, prihvaćena je nova koncepcija organizacije KoV u oružanim snagama SAD, usvajanjem studije DRS (Division Restructuring Study) koja je evoluirala u tzv. *Diviziju-86*. Ta šema organizacije nove divizije predstavlja bazu i za modernizaciju korpusa.

Polazeći od procene da SAD nemaju nuklearnu dominaciju kojom bi mogle da nadoknade sovjetsku konvencionalnu premoć, američki sekretar za odbranu Caspar Weinberger u izlaganju u Kongresu (8. 02. 1982) izjavio je: »Nuklearne snage se ne mogu smatrati zamenom za konvencionalne snage«. ¹ Znači, radi se o davanju većeg značaja konvencionalnoj komponenti. Time je Weinberger najavio potrebu promene doktrine KoV SAD, stvaranjem defanzivno-ofanzivne doktrine (u konvencionalnim uslovima ratovanja) koja će oslonac nalaziti u američkoj tehnološkoj kvalitativnoj prednosti savremenih konvencionalnih borbenih sistema naoružanja i vojne opreme (prema nekim ocenama na zapadu, NATO je u tehnološkoj prednosti ispred VU za oko dve godine). Fundamentalni aspekt nove doktrine počiva na pretpostavci vođenja operacija KoV na »produbljenom bojištu«. Pravilo oružanih snaga SAD 525-5 razrađuje »doktrinu vazdušno-kopnene bitke« (»Airland battle«). ²

Kako su se savremena konvencionalna vatrena sredstva, po razornoj moći, približila nuklearnom oružju, porastao je i njihov značaj u ratnoj veštini, kao materijalnog faktora oružane borbe. Došlo se do zaključka da se rat (ni između blokova) ne mora voditi samo u nuklearnim uslovima, već je realnija mogućnost vođenja rata upotrebom savremenog konvencionalnog naoružanja. Istovremeno, ra-

¹ Informativni bilten prevoda«, br. 4/1984, CVNDI, str. 416.

² Koncept »vazdušno-kopnene bitke« je doktrina kopnene vojske SAD, koja je u osnovi kompatibilna sa koalicijom (NATO) doktrinom dubokih udara (FOFA). Stoga se u ovom radu razmatraju doktrinarne novine koje se odnose na oba koncepta, s težištem na »vazdušno-kopnenoj bici«.

čuna se sa mogućnošću konvencionalno-nuklearne varijante sukoba uz selektivnu upotrebu nuklearnog i neutronskog oružja male i veoma male snage.

Premda savremena sredstva i sistemi konvencionalnog naoružanja i vojne opreme nisu revolucionarno izmenila uslove vođenja borbenih dejstava i nisu, kao nuklearna oružja, imala radikalne promene na nivou strategije, operatike i taktike, ona su ipak uslovila značajne novine u osnovnim oblicima i vidovima borbenih dejstava KoV, posebno oklopno-mehanizovanih jedinica na nivou taktike i operatike.

Te novine se odnose na sve naglašeniju ofanzivnost u napadu i pokretljivost odbrane, na sve manje razlike i veću isprepletenost napadnih i odbrambenih dejstava u združenom boju i operaciji. Naročiti značaj se pridaje iznenađenju, brzini i silini udara, dubini izviđanja i vatrene podrške, protiv elektronskim dejstvima, silini i dubini zahvata operacija i zadataka taktičkog i operativnog nivoa. Sve češća integracija avijacije i helikopterskih jedinica u združene jedinice KoV doprinela je da borbena dejstva na kopnu zahvataju i dimenziju vazdušnog prostora (vertikalni manevar i udar). Helikopteri su povećali i pokretljivost jedinice kopnene vojske. Vazdušno-pokretne jedinice omogućavaju i efikasniju eksploataciju nuklearnih udara u dubini protivnika, što se bez njih nije moglo rešavati (bilo je potrebno savladati snage u dodiru).

Današnja doktrina NATO sve više predviđa ofanzivna dejstva na teritoriji protivnika. Novine u doktrini KoV zasniavaju se, pre svega, na primeni novih sistema i sredstava naoružanja i vojne opreme i konceptu organizacije po tipu *Divizija-86*. U suštini, radi se o novom operativnom konceptu vođenja borbenih dejstava od kraja 80-tih do 2000. godine, do novog tehnološko-tehničkog koraka, i možda, drugačije konstelacije snaga, u širem smislu. Odustaje se od defanzivne upotrebe snaga i ističe se načelo prenošenja borbe i udara na protivničku teritoriju, odmah po izbijanju sukoba, tzv. napad po dubini. Prema toj doktrini, redosled poteza je sveden na trijadu NATO: klasično oružje, taktičko nuklearno (i neutronske) oružje i, na kraju (eventualno), strategijsko nuklearno oružje.

Nuklearno i neutronske oružje male i veoma male snage, kao osnov vatrene moći jedinica KoV, počev od taktičkog nivoa naviše, doprinosi da se mogu menjati zadaci je-

dinicama u pogledu cilja, tempa napada, dubine i širine zadataka, frontova napada i zona odbrane. Tome doprinosi i povećani broj nosača (prenosnika) taktičkog nuklearnog oružja, pa ga mogu lansirati čak i jedinice ranga brigade.

Povećani dometi, tačnost i efikasnost konvencionalnih sredstava vatrene podrške omogućavaju nanošenje udara po rasporedu snaga drugog ešelona protivnika. Municija prostornog dejstva, izviđačko-udarni sistemi, kasetna municija, višecjevni bacači raketa, daljinsko miniranje i drugo po efikasnosti vatre blizu su nuklearnom oružju male i veoma male snage, čime se konvencionalni uslovi približavaju nuklearnim uslovima ratovanja.

Automatski izviđački sistemi omogućavaju izviđanje protivnika u realnom vremenu, a komandama brzu obradu i predaju podataka, što obezbeđuje precizno nanošenje iznenadnih udara raznovrsnim vatrenim sistemima i procenu efikasnosti dejstava na veliku dubinu protivnika. Novi automatizovani sistemi za brzu i jedinstvenu obradu podataka omogućavaju komandama i visok stepen operativnosti u radu, što je jedan od relevantnih preduslova sigurnog i neprekidnog rukovođenja i komandovanja.

Savremena sredstva za protivelektronska dejstva postala su novo, vrlo efikasno oružje različite namene. Pored dobijanja bitke na kopnu, potrebno je zadobiti bitku i u eteru, radi postizanja kvalitativne i kvantitativne nadmoćnosti nad protivnikom. Stoga je njihov uticaj na izvođenje borbenih dejstava postao veoma značajan u savremenim uslovima oružane borbe.

Najnovija oklopna borbeno vozila (tenkovi i BVP), sve izraženija mehanizacija i »stavljanje« na gusenice i u oklop drugih rodova, takođe, povećali su ukupne borbene mogućnosti (naročito vatru, pokretljivost i zaštitu) združenih sastava oklopno-mehanizovanih jedinica i u nuklearnim uslovima, kao osnovnog nosioca manevra i udara na kopnu. Njihova upotreba se predviđa, sve više, u sprezi sa helikopterskim jedinicama.

Razvoj raznovrsnih oklopnih i protivoklopnih sredstava velikog dometa, preciznosti i efekta dejstva, uvođenje poluautomatskih i automatskih sistema vođenja, ugradnja protivoklopnih vođenih raketa na različita vozila i letilice (helikoptere i jurišne avione), upotreba sredstava za blisku protivoklopnu borbu različitih artiljerijskih sistema, miniranje na distanci i iz vazdušnog prostora, omogućavaju

istovremeno vođenje protivoklopne borbe na frontu i po dubini.

Jedinice se opremaju savremenim sistemima protiv-vazdušne odbrane (protivavionske rakete i protivavionski topovi) sposobnim za dejstvo po avionima i helikopterima koji lete na malim visinama i u doletu. Artiljerijsko-raketne jedinice protivvazdušne odbrane opremaju se radarsko-računarskom grupom koja omogućuje da jedno oruđe samostalno dejstvuje i predstavlja vatrenu jedinicu, jer može da automatski identifikuje sopstveni avion ili da prati i uništava protivnika. To je umnogostručilo efikasnost odbrane jedinica KoV i povećalo mogućnost »preživljavanja« od udara iz vazdušnog prostora.

Izvesno je da su i druga sredstva i sistemi savremenog naoružanja i vojne opreme doprineli modernizaciji doktrine KoV SAD i NATO.

OČEKIVANE PROMENE U NAPADNIM DEJSTVIMA SNAGA SAD I NATO

Iako kod članica NATO postoje razlike u shvatanjima i doktrinama upotrebe snaga KoV koje su, pre svega, odraz geostrategijskog položaja i tehničko-tehnološkog nivoa i mogućnosti opremanja savremenim naoružanjem i vojnom opremom, ipak dominira doktrina KoV Sjedinjenih Američkih Država.

Bez šire analize napadnih dejstava konkretnih taktičkih i operativnih sastava, ovde se ukazuje na neke opšte karakteristike promena u napadnim dejstvima snaga SAD i NATO koje se mogu očekivati do kraja 80-tih i u 90-im godinama ovog veka. Do smera i suštine tih promena došlo se na osnovu analize uticaja savremenog naoružanja i vojne opreme na izvođenje napadnih dejstava, koju su vršili vojni stručnjaci NATO. Reč je o iznalaženju najefikasnijih načina borbene upotrebe snaga KoV uporedo sa opremanjem najsavremenijim naoružanjem i vojnom opremom i modernizacijom organizacijsko-formacijske strukture jedinica.

Računa se, u prvom redu, na uticaj promena kvaliteta naoružanja i vojne opreme na karakter i sadržaj napada. Smatra se da povećanje mogućnosti sredstava za izviđanje, nanošenje gubitaka u živoj sili i naoružanju i vojnoj opre-

mi, sredstava za rukovođenje i komandovanje, izvođenje elektronskih dejstava, manevra i dr. bitno utiču na promene u napadu.

Po oceni vojnih stručnjaka NATO, raznovrsne kvalitativne promene naoružanja i vojne opreme izazvaće promene u principima napada, oblicima manevra, karakteru napada i sadržajima izvršenja zadataka u napadu. Brojne kvalitativne promene naoružanja i vojne opreme utiču na povećanje borbenih sposobnosti jedinica koje su, prema nekim procenama, narasle za oko 25 odsto a do sredine 90-ih godina može se očekivati porast za još oko jedne trećine.

Uvođenje u operativnu upotrebu visoko preciznih oružja menja i karakter napadnih dejstava. To, međutim, kao moguće probleme, ističe pripremu i izvođenje napada, pronalaženje racionalnih načina uništenja branioca, povećavanje snaga u napadu, borbu protiv vazдушnih desanata (posebno helikopterskih), protiv rezervi i drugih ešelona branioca, i drugo.

U savremenim uslovima izvođenja napada ističe se neophodnost neutralisanja snaga branioca po celoj dubini, zbog toga što se u pozadini razmeštaju sredstva za nuklearnu podršku, elementi izviđačko-udarnog sistema, avijacija KoV (i helikopterske jedinice), dalekometni višecevni bacači raketa, pokretne rezerve (OMJ), komandna mesta, jedinice za protivielektronska dejstva i drugo. Stoga se ceni da je nemoguće računati na uspeh napada snaga u dodiru bez uništenja ovih snaga i sredstava u dubini branioca.

Poseban značaj se pridaje napadu iz vazдушnog prostora. Konstatuje se da je ogromno narasla efikasnost aviona i naoružanih helikoptera. Navodi se poređenje: od ukupnog broja izbačenih avio-bombi u drugom svetskom ratu svega 7 odsto pogodilo je cilj, a danas je moguće raketa-ma MAWERIC (televizijski vođene) u 85 odsto slučajeva pogoditi cilj, pri čemu je 80 odsto direktnih pogodaka. Ili, na primer, borbeni helikopter AH-64A sa 16 protivoklopnih vođenih raketa HELLFIRE, sa jednim izlazom, može uništiti 6 tenkova, a da ukupan odnos uništenih helikoptera i tenkova bude 1:12 (poligonska ispitivanja).

Značajnu podršku snaga KoV u napadu činiće i savremeni jurišni avioni, čijom upotrebom će se povećati dubina i tempo napada kopnenih jedinica. Računa se da borbeno efikasnost jednog savremenog aviona F-16 pri napadu na tenkove, sa klaster bombama BL-755 ili Beluga, od-

govara efikasnosti 4-6 aviona sa klasičnim bombama od 250 i 500 kg. Tako jedan avion toga tipa može da ugrozi tenkovsku četu.

Novi borbeni sistemi povećavaju ukupnu borbenu moć snaga u napadu, bez povećanja broja borbenih sredstava. Oni omogućuju nanošenje udara u napadu, konvencionalnim i nuklearnim sredstvima i vazdušno-pokretnim jedinicama, po celoj dubini branioca. Time je napadač u mogućnosti da za kratko vreme nanese braniocu snažne udare i da, i konvencionalnim oružjem, stvara breše u odbрани, tuče rezerve u pokretu, ometa i sprečava pokrete u dubini (distancionim miniranjem) i na taj način sprečava protivnapade branioca (umesto nuklearnim fugasama, po ranijoj doktrini).

Nova konvencionalna oružja omogućavaju napadaču da iz mirnodopskih garnizona i lokacija vrši operativni razvoj i prelaz u napad, istovremeno nanoseći udare po dubini. To kod branioca usložava probleme stalne borbene gotovosti i spremnosti jedinica u miru da se suprotstave iznenadnim udarima napadača.

Očekuju se promene i u načinu dejstva artiljerije u napadu. Smatra se da je neprihvatljivo grupisanje artiljerije bliže prednjem kraju (stalna težnja artiljerije, zbog dometa i ređeg premeštanja) i u većim grupama. Uvođenje precizno-vođenih projektila, kasetne i druge prostorne municije omogućuje izvršavanje vatrenih zadataka vodovima pa i jedinačnim oruđima, čime se prevazilazi tradicionalni način izvršavanja zadataka vatrom baterija i diviziona. Stoga se mogu očekivati izmene i u grupisanju artiljerije u napadu. Sem toga, mehanizovanje artiljerije (samohodna) obezbediće veću pokretljivost, rastresitost i kraće zadržavanje na vatrienim položajima, što braniocu usložava borbu protiv nje.

Na osnovu povećanih borbenih mogućnosti novih sistema naoružanja i vojne opreme, računa se da će dvostruko povećati dubina zadataka jedinica, a takođe tempo i neprekidnost napada. To, pored ostalog, omogućuje i povećana prosečna brzina kretanja tenkova na zemljištu (od 30 na 50 km/h) i povećanje dometa artiljerije za skoro 100 odsto (od 15 na 24-40 km).

Zagovornici nove doktrine KoV očekuju da će savremenom naoružanje i vojna oprema omogućiti istovremeno izvođenje napada na prednji kraj branioca i po dubini nje-

govog rasporeda. To bi trebalo da obezbedi nanošenje gubitaka snagama drugog ešelona branioca koji su približni gubicima snaga u dodiru, a zna se da su gubici prvih ešelona, do sada, po pravilu bili veći, zbog koncentracije vatrenih udara napadača po snagama prvog ešelona i na prednjem kraju odbrane. Novo naoružanje i vojna oprema povećavaju i mogućnost brže eksploatacije nuklearnih i udara oružjima prostornog dejstva.

Raznovrsni helikopterski sastavi (za izviđanje, transport, podršku i borbu) omogućiće, prema novoj doktrini, nanošenje udara po dubini branioca, ne samo primenom helikopterskih desanata već i vatrenim napadima helikoptera po grupacijama oklopno-mehanizovanih jedinica u drugom ešelonu i rezervi, u očekujućim rejonima i na koncentracijskim prostorijama, i u toku izvođenja protivnapada (protivudara). Formiranje brojnih helikopterskih jedinica na nivoima divizija i korpusa (čak i brigada) olakšavaće realizaciju takvih postupaka u napadu. Brže korišćenje učinaka nuklearnih udara helikopterskim jedinicama, ne očekujući da eksploataciju vrše samo oklopno-mehanizovane jedinice, takođe je jedna od karakteristika napada. Dejstvo tih jedinica, izvesno je, pozitivno će se odraziti i na tempo napada snaga KoV, tako da će postojeće norme verovatno pretrpeti izmene. Avijacija KoV (helikopterske jedinice, pre svega) menjaće i prostornu komponentu napada združenih sastava kopnene vojske. Klasične zone odgovornosti u napadu, brigade, divizije i korpusa, verovatno će biti korigovane na više (15, 70 i 150 km).

Nova doktrina predviđa i promene u sadržaju rada komandi u napadu. Omogućava primenu nestandardnih načina grupisanja snaga i postavljanje drugačijih zadataka jedinicama. Korišćenje elektronike i izviđačko-udarnih sistema, praćenje toka dejstava i procena situacija za više prostorno odvojenih jedinica, na osnovu centralizovane obrade podataka (o sopstvenim snagama i protivniku), obezbeđiće racionalnu upotrebu i efikasno dejstvo sredstava vatrene podrške po snagama branioca u realnom vremenu. Sve to treba da usloži braniocu pariranje odgovarajućim postupcima.

Kvalitativne promene naoružanja i vojne opreme, prema novoj doktrini KoV, izazivaće promene i u napadnoj operaciji SAD i NATO.

Pojavljuje se termin uništavajućeg »razoružavajućeg udara« (»ASSAULT BREAKER«) po elementima rasporeda koji su od posebnog značaja za branioca, sistemima komandovanja, radio-elektronskim sredstvima, baziranju avijacije, skladištima većih rezervi ubojnih sredstava, goriva itd. Za nanošenje takvih udara planiraju se nuklearna oružja, avijacija i izviđačko-udarni sistemi. Istovremeno sa tim udarima, planiraju se masovna elektronska dejstva, udari vazдушnim desantima i diverzantsko-izviđačkim grupama.

Novina u sadržaju napadne operacije SAD i NATO jesu i borbena dejstva visokopokretnih grupacija u pozadini branioca. Masovna primena borbenih dejstava u dubini odbrane, upotrebom vazдушnih i vazdušno-pokretnih snaga, istovremeno sa napadom jakih oklopno-mehanizovanih snaga sa fronta, od početka operacije, davaće im izrazito manevarski karakter i uticaće na efikasnost i dubinu udara u napadnoj operaciji. Očekuje se da istovremeni udari vatrom i pokretom po celoj dubini operativnog rasporeda branioca mogu da obezbede narušavanje sistema odbrane i paralisanje protivmera branioca. Dakle, doktrina dubokih udara je u direktnoj vezi sa novim sistemima naoružanja i vojne opreme i odgovarajućim promenama organizacijsko-formacijske strukture KoV snaga SAD i NATO.

Planira se i široka primena »upadnih odreda«, sastava ojačanog oklopnog bataljona (tenkovskog ili mehanizovanog), odnosno brigade. U nekim slučajevima to može biti i divizija. Prema iskustvima sa nekih vežbi NATO, dubina takvih upada je do 50 km dnevno.

U savremenoj doktrini snaga SAD i NATO javlja se i pojam »desantno-jurišne operacije«. Za izvođenje takvih operacija predviđaju formiranje specijalnih sastava »leteće pešadije«, koji bi, u pozadini branioca, izvodili dugotrajnija borbena dejstva. Tako na primer, u armijskom korpusu SAD formiraju se avijacijske brigade KoV (oko 320 helikoptera, od toga 90 za protivoklopnu borbu). »Desantno-jurišne operacije« izvodile bi se u napadnoj operaciji korpusa.

Zahvaljujući novim sredstvima ratne tehnike predviđa se mogućnost da se operativni razvoj vrši gotovim snagama. Stoga se ceni da je moguće u napadnoj operaciji pobediti u prvoj bici, nanošenjem snažnih udara visokopreciznim oružjem i avijacijom po grupacijama protivničkog prvog stratejskog ešelona. Time se onemogućava protiv-

nikov operativni razvoj. Zato se računa, u slučaju sukoba, na prelazak u napad iz mirnodopske lokacije ili vežbovnih prostorija.

Da bi se protivniku onemogućio manevar snagama po frontu i dubini, predviđa se istovremeno vatreno dejstvo u širokoj zoni i po rezervama u rejonima rasporeda i u pokretu. Za uništavanje tih snaga, pored precizno vođenog oružja i avijacije, računa se i sa helikopterskim jedinicama za vatrenu podršku i protivoklopnu borbu. Smatra se da su »vazdušno-jurišni odredi« najpodesniji za nanošenje udara po pokretnim rezervama branioca, posebno po oklopno-mehanizovanim jedinicama. Odredi su jačine, obično, četiri helikoptera i dve grupe jurišnih aviona A-10 (po dva u svakoj). Napadaju na dubini 20–30 km. Prema ocenama zapadnih stručnjaka, jedan jurišni odred može da izbaciti iz borbe jedan oklopni bataljon.

Očekuje se da će precizno vođeno oružje protivnika, verovatno, uticati i na način prelaska združenih oklopno-mehanizovanih jedinica u napad. Izbegavaće se grupisanje na polaznim položajima (zbog precizne i efikasne vatre protivnika). Zahvaljujući većoj prosečnoj brzini kretanja oklopno-mehanizovanih sastava, može se očekivati još veća brzina dovođenja jedinica za napad. Smatra se da problem dovođenja jedinica u napadu može biti usložen i daljinskim miniranjem branioca, zbog čega se pronalaze i opituju nova sredstva za efikasno i brzo razminiranje.³

Stručnjaci SAD i NATO smatraju da će novi sistem naoružanja i vojne opreme znatno uticati na zamah i tempo napadnih operacija armijskog korpusa. Narasle vatrene, manevarske i udarne mogućnosti, prema njihovim ocenama, omogućavaju izvođenje napadne operacije tempom 60–80 km/dan (do sada 30 km/dan). Takođe se ističe i značaj nadmoćnosti u odnosu snaga, neophodne za uspešno i sigurno izvršenje zadataka. Računa se da je na težištu napada potrebno ostvariti odnos 6:1. U protivnom, napad može biti znatno usporen.

Proboj odbrane moguć je na više pravaca, što je posledica povećane efikasnosti novih sistema naoružanja i vojne opreme. Stoga bi savremena napadna operacija imala drugačija obeležja nego ranije: veća brzina napada, upornost napada, nepostojanje jasno izražene linije fronta, energično dejstvo visokopokretnih snaga na odvojenim pravcima i re-

³ Američki minočistač XM-134 SLU-FAE jednim opaljenjem pravi prolaz širine 8 m, dubine 300 m.

jonima. Sve bi to trebalo da narušava operativni položaj branioca. Teži se za tim da se zadaci određuju u dubini rasporeda branioca, po rejonima.

Nova doktrina predviđa i mogućnost postavljanja novih zadataka u napadu koji će se odlikovati velikom brzinom i visokom pokretljivošću jedinica u uslovima primene nuklearnog (naročito neutronske) oružja, neprekidnošću rukovođenja i komandovanja, aktivnim elektronskim dejstvima, nanošenjem masovnih udara po sistemu veze i rukovođenja, masovnom primenom vazдушnih i nuklearnih (neutronske) udara.

U operativnom rasporedu združenih sastava korpusa predviđaju se takođe izmene, koje su posledica upotrebe novog naoružanja i vojne opreme. Pored borbenih (operativnih) ešelona, računa se sa samostalnim elementima operativnog rasporeda: izviđačko-udarnim sistemima, jedinicama krstarećih raketa, snagama protivoklopnih helikoptera (»vazdušno-jurišni odredi«) i drugim.

Nova doktrina predviđa da će primena savremenih konvencionalnih sredstava ratne tehnike uticati i na način vođenja operacija u razbijanju snaga branioca. Snažni, istovremeni vatreni udari tim sredstvima na taktičkom i operativnom nivou uticaće na to da će dejstva snaga KoV u konvencionalnim uslovima biti, umnogome, približna dejstvima u uslovima primene nuklearnog oružja.

*

Osnovne karakteristike modernizacije oružanih snaga SAD i NATO, u novije vreme, jesu: razvoj i proizvodnja usavršenih sistema konvencionalnih naoružanja i vojne opreme; istraživanja na polju kosmičkog oružja; dogradnja i modernizacija nove organizacijsko-formacijske strukture jedinica KoV i razrada, u teoriji i praksi u većini armija NATO novih doktrinarnih koncepata. To je naročito izraženo u oružanim snagama SAD, zbog čega je i težište razmatranja u ovom članku na karakteristikama doktrine »vazdušno-kopnene bitke« (»Airland Battle«) usvojene u SAD 1982. godine, zajedno sa studijom razvoja KoV 86 (»Divizija-86«).

Polazište doktrine je američka procena da se nuklearne snage ne mogu smatrati zamenom za konvencionalne snage. Znači da se konvencionalnim snagama daju prednosti u smislu realnosti angažovanja u mogućem sukobu.

Težnja je da se izgradi defanzivno-ofanzivna doktrina za konvencionalne uslove vođenja rata, doktrina koja pobjedu nad protivnikom zasniva na američkoj tehničko-tehnološkoj prednosti u razvoju savremenih sistema i sredstava konvencionalnog naoružanja i vojne opreme.

Prihvaćeno je novo doktrinarno pravilo KoV oznake »525-5«, a u isto vreme i novi koncept razvoja organizacione strukture KoV, tj. »Divizija-86«, kao osnov za razvoj nižih i viših sastava kopnene vojske. Ta dva zahvata u doktrini i organizaciji KoV, u suštini, predstavljaju dva aspekta jedinstvene doktrine sredinom 80-ih godina i dalje.

Bitna karakteristika te doktrine, oslonjene na nova tehničko-tehnološka dostignuća u proizvodnji konvencionalnog naoružanja i vojne opreme jeste u tome što se predviđa vođenje aktivne odbrane istovremeno sa dejstvima po dubini protivnika. U stvari, teži se takvoj doktrini koja bi trebalo da obezbedi dobijanje prve bitke u sukobu sa bilo kojim protivnikom.

S U M M A R Y

NOVELTIES IN DOCTRINES OF ARMIES OF U.S.A. AND N.A.T.O.

Development of technology in the field of armaments and military equipment, of conventional armaments systems in particular, has brought about the emergence of new doctrines of the armies of the USA and NATO. Thus were in the early Eighties worked out and adopted the »airland battle« (USA) and »deep strikes – FOFA« (NATO) doctrines. These two doctrines are, however, in substance complementary and based on application of new systems of armament and military equipment, mainly of new conventional weapons and small and very small yield nuclear weapons.

The essential feature of both doctrines is launching of strikes against the enemy forces in the entire depth of their territory. Also characteristics of attack have undergone substantial changes. Particular significance is in attack given to joint armoured-mechanized formations integrated (or in cooperation) with the Army aviation (helicopters and fixed-wing assault aircraft), diverse fire support, air defence and anti-armour combat means, electronics, and other sophisticated conventional and nuclear weapon systems (neutron ones in particular).

R É S U M É

DES INNOVATIONS DANS LES DOCTRINES DE L'ARMÉE DE TERRE
DES USA ET DE L'OTAN

Le développement des techniques et des technologies modernes en matière d'armement et d'équipement militaire, notamment celui des systèmes d'armes conventionnelles ont influé sur l'apparition de nouvelles doctrines dans les forces armées des USA et de l'OTAN. Ainsi, au début des années 80 ont été élaborées et adoptées la doctrine de «bataille aéroterrestre» (USA) et celle d'attaque en profondeur – FOFA (OTAN). Dans le fond, ces doctrines sont complémentaires et se fondent sur l'application de nouveaux systèmes d'armes et d'équipement militaire, avant tout conventionnelles et nucléaires de petite et de très petite puissance.

La principale caractéristique de ces doctrines consiste en actions simultanées contre les forces de l'ennemi sur toute la profondeur de son déploiement. Ces doctrines modifient sensiblement les caractéristiques de l'attaque. Dans l'attaque, un impact tout particulier revient aux effectifs blindés-mécanisés interarmes intégrés (ou coordonnés) avec l'aviation de l'AT/hélicoptères et avions d'attaque), divers moyens de soutien de feu, de défense contre-aérienne et de lutte contre les unités blindées, avec les systèmes d'armes électroniques et systèmes technologiquement sophistiqués conventionnels et nucléaires (sur-tout à neutrons).

Р Е З Ю М Е

НОВИЗНЫ В ДОКТРИНАХ СУХОПУТНЫХ ВОЙСК США И НАТО

Современное технико-технологическое развитие в области вооружения и военного оснащения, в частности развитие систем обычных оружия, оказало влияние и на возникновение новых доктрин в вооруженных силах США и НАТО. Поэтому в начале 80-ых годов были разработаны и приняты доктрины «воздушно-наземного сражения» (США) и доктрина глубоких ударов – FOFA (НАТО). В своей основе эти доктрины дополняются и основываются на применении новых систем вооружений и военного оборудования, прежде всего, обычного и ядерного малой и весьма малой мощности.

Существенной характеристикой этих доктрин является действие по всей глубине распорядка сил противника. В согласии с этими доктринами существенно меняются характеристики наступления. Особое значение в наступлении придается броне-механизированным соединениям, объединенным (или во взаимодействии) с авиацией сухопутных войск (вертолетами и штурмовой авиацией), разнообразными средствами огневой поддержки, противвоздушной обороны и противотанковой борьбы, электронными и другими технологически усовершенствованными обычными и ядерными (в частности нейтронными) системами оружия.